

УДК 336.76

Грановська І. В. к.е.н., доцент,
Мацкевич Д. І. аспірант,
Макарчук І. М. аспірант,
Макарчук І. І. аспірант,

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Фінансовий ринок України є центром де відбувається концентрація та централізація фінансових ресурсів, а також організація та перерозподіл усіх фінансових потоків, які є джерелом національного багатства будь-якої країни. За останнє десятиліття фінансовий ринок активно розвивався, перейшовши від готівкових розрахунків до формування віртуальних грошей. Проте, військова агресія Росії проти України, фінансова криза, яка зумовлена пандемією коронавірусу, викликали серйозні труднощі, що призвели до різких коливань курсів валют та загальної нестабільності.

Дослідивши стан фінансового ринку України, виявили, що під час війни він є динамічним, непередбачуваним та має низку проблем, які необхідно виокремити для пошуку шляхів їх вирішення.

По-перше, соціально-економічна нестабільність, корупція, невпевненість в правовій системі, перешкоджає нормальному функціонуванню фінансового ринку та призводить до зниження рівня довіри користувачів до нього [4];

По-друге, макроекономічна нестабільність середовища призводить до високої інфляції та коливання валютного курсу, який впливає на інші макроекономічні ризики, що можуть створювати невпевненість для бізнесу та інвесторів;

По-третє, існує велика проблема з фінансовою нестабільністю внаслідок зростання волатильності на глобальних фінансових, а також товарних ринках та рухом спекулятивного капіталу [2];

По-четверте, низький рівень ефективної мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів та мала участь населення у використанні цінних паперів [1];

По-п'яте, низька депозитна активність та висока частка неповернених кредитів призводить до вилучення фінансових ресурсів і слабого рівня фінансового посередництва, оскільки зросла недовіра громадян до банківських установ і упереджене ставлення до нових фінансових інструментів.

Отже, від ефективного розвитку фінансового ринку залежить стабільність економіки України. Війна негативно впливає та спричиняє багато ризиків для розвитку фінансового ринку України, саме тому розроблено Стратегію розвитку фінансового сектору до 2025 року для мінімізації цих ризиків [3]. Стратегія передбачає спільні дії регуляторів та Фонду гарантування вкладів у фінансовому секторі. Ці дії будуть спрямовані на досягнення п'яти таких стратегічних цілей:

- макроекономічна стабільність,
- фінансова стабільність,
- фінансова система працює на відновлення країни,
- сучасні фінансові послуги,
- інституційна спроможність регуляторів та ФГВФО.

Стратегія визначає майбутні пріоритети фінансової системи. До них належать:

- відновлення, розвиток фінансового сектору та забезпечення безперервності його роботи,

- поступове згортання надзвичайних пруденційних заходів,
- діагностика банківських активів,
- моніторинг та розв'язання проблеми непрацюючих кредитів,
- створення комплексної системи оздоровлення та виведення з ринку неспроможних учасників,
- запровадження системи раннього реагування на проблемність фінансових установ.

За сприятливих і стійких макроекономічних умов передбачається поступова лібералізація фінансових ринків та повернення монетарної політики до режиму інфляційного таргетування з плаваючим обмінним курсом. Одними з пріоритетних завдань у межах реалізації Стратегії є заходи з відновлення фінансової інфраструктури на деокупованих територіях. Особливу увагу в Стратегії приділено імплементації європейського законодавства та кращої світової практики у сферах регулювання та нагляду за фінансовим сектором, урегулювання неплатоспроможності та виведення з ринку учасників фінансових установ. Оскільки умови війни зумовлюють високу загальну невизначеність, нова Стратегія є безстроковою [3].

НБУ має вести ефективну політику, щоб збалансувати і забезпечити якісний ринок та зберегти добросовісних гравців фінансового ринку. Усі ці виклики та зміни на фінансовому ринку, спричинені війною, можуть призвести до «очищення» ринку, з одного боку, шляхом залишення сильних гравців, а з іншого боку, до зниження конкуренції та погіршення якості послуг. Державна підтримка має стати тим поштовхом у напрямку розвитку вітчизняного фінансового ринку з урахуванням війни та сучасних тенденцій у світі, пов'язаних з активізацією процесів цифровізації та появою нових фінансово-цифрових продуктів та платформ. Адже, війна закінчиться і настане етап

відбудови та зростання – ринок потребуватиме усього розмаїття фінансових посередників для забезпечення широкого спектру потреб споживачів фінансових послуг – від великих та системних до дрібних та індивідуальних.

Література

1. Борисюк О. В. Особливості розвитку фінансового ринку України під час війни. Економіка і суспільство. №60. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3626/3556>

2. Борисюк О., Дацюк-Томчук М., Ліповська-Маковецька Н. Імперативи розвитку фінансового ринку України в умовах цифровізації. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. №2. 2020. С. 168-176. URL: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/593> (дата звернення: 20.10.2023).

3. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Серпень 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=4 (дата звернення: 22.10.2023)

4. Татарин Н.Б., Беднарчук В.В., Млінцова А.О. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Економіка і управління. Том 31 (70). №2, 2020. С. 147-152. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/4-1-1.pdf> (дата звернення: 10.10.2023).